

Warszawa, 16 czerwca 2021 r.

BON-IV.055.3.2021.AP

Forum Dobrego Prawa

Fosa Staromiejska 30/3

87-100 Toruń

rzecznictwo@federacja-ngo.pl

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), po rozpatrzeniu petycji z dnia 8 marca 2021 r. w sprawie braku ograniczeń w liczbie symboli przyczyny niepełnosprawności ustalonych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, niniejszym zawiadamiam o sposobie jej rozpatrzenia.

Ustawodawca w art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) przesądził merytorycznie o treści orzeczenia powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. W przywołanym przepisie jako jego obligatoryjny element wskazany został symbol przyczyny niepełnosprawności, przy czym w orzeczeniu ustala się nie więcej niż trzy symbole przyczyn niepełnosprawności. Pojęcie symbolu niepełnosprawności zostało zatem umocowane w przepisie materialnym rangi ustawowej, z jednoczesnym delegowaniem sprawy określeń poszczególnych symboli oraz zasad ich ustalania do aktu wykonawczego.

Sposób oznaczenia symbolu przyczyny niepełnosprawności określony został w § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857). Stosownie do ust. 3 tego przepisu symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty

niepodlega

w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka. W kolejnym ustępie tego paragrafu wskazano, że orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenia funkcji organizmu. Zaznaczenia w tym miejscu wymaga, że przymiotnik „porównywalny” oznacza „taki, który jest podobny do innego na tyle, aby można go z nim porównywać, zestawiać”, co w kontekście brzmienia przepisu § 32 ust. 3 analizowanego rozporządzenia oznaczać powinno uszkodzenia i schorzenia podobne do siebie pod względem wpływu na zaburzenie funkcji organizmu.

Wskazana zasada ustalania symboli przyczyny niepełnosprawności w orzeczeniu o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności wynika nie tylko z wyraźnego wskazania w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ale również ze względów logicznych. Podkreślić należy, że stosownie do art. 3 ust. 1-3 tej ustawy, osobę zalicza się do jednego tylko z trzech stopni niepełnosprawności, a to wyłącza jednoczesne istnienie w porządku prawnym orzeczeń ustalających niepełnosprawność tej samej osoby w różnym stopniu.

Skoro zatem w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności ustawodawca dopuszcza ustalanie wyłącznie jednego stopnia niepełnosprawności, to należy uznać, że symbol/symbole przyczyny niepełnosprawności odzwierciedlają rozpoznane naruszenie sprawności organizmu w tym właśnie stopniu. Oznacza to, że w wydanym orzeczeniu nie są uwzględniane te uszkodzenia i schorzenia, które w mniejszym stopniu nasilenia (nieporównywalnym) wpływają na zaburzenie funkcji organizmu lub nie osiągają takiego nasilenia, by nadać im kryterialne znaczenie dla dokonania kwalifikacji do danego stopnia niepełnosprawności.

Nie bez znaczenia pozostaje, że orzeczenie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, stosownie do treści art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, stanowi podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Struktura orzeczenia ustalającego niepełnosprawność albo jej stopień uwzględnia powyższą regulację w ten sposób, że uprawnienia adresowane są do określonych grup osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem nie tylko symbolu przyczyny niepełnosprawności (np. 01-U, 02-P, 03-L,

04-0, 05-R, 06-E), ale również stopnia niepełnosprawności oraz wskazań zawartych w orzeczeniu.

Proponowana w treści petycji rekonstrukcja zasad oznaczania symbolu przyczyny niepełnosprawności w orzeczeniach organów orzekających o niepełnosprawności prowadziłaby do sytuacji, w której prawo do ulg i uprawnień adresowane do osób ze względu na rodzaj rozpoznanego uszkodzenia lub schorzenia przysługiwałoby bez względu na ich ciężkość i zakres ograniczeń funkcjonalnych będących ich skutkiem (stopień niepełnosprawności).

Za dyskusyjne należy uznać twierdzenie, że wpisanie wszystkich jednostek chorobowych do orzeczenia spowoduje większą wiedzę przyszłych pracodawców o możliwościach i predyspozycjach bądź ograniczeniach zatrudnianej osoby niepełnosprawnej.

Stosownie do art. 229 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.) osoba przyjmowana do pracy podlega wstępnym badaniom lekarskim, a zgodnie z art. 229 § 4 k.p. pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie.

Szczegółowe zasady przeprowadzania badań profilaktycznych uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 2067). W myśl § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, badania profilaktyczne przeprowadza się na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę i wydaje orzeczenie (§ 3 ust. 4 rozporządzenia). W skierowaniu na badanie profilaktyczne pracodawca obowiązany jest do zawarcia informacji dotyczących: określenia rodzaju badania profilaktycznego, jakie ma być wykonane oraz stanowiska pracy, na którym osoba ta ma być zatrudniona. Skierowanie powinno zawierać opis warunków pracy uwzględniający informacje o występowaniu na stanowisku lub stanowiskach pracy czynników niebezpiecznych, szkodliwych dla zdrowia lub czynników uciążliwych i innych wynikających ze sposobu wykonywania pracy, z podaniem wielkości narażenia oraz

aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, wykonanych na tych stanowiskach.

Rzetelnie przekazane lekarzowi medycyny pracy przez pracodawcę zamierzającego zatrudnić pracownika legitymującego się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności informacje, pozwolą bez wątplenia na dokonanie właściwej oceny ewentualnego wpływu pracy na zdrowie pracownika, jak również rozważenie przeciwwskazań do jej wykonywania na danym stanowisku pracy, z uwzględnieniem jej rodzaju i miejsca oraz niezbędnych warunków psychofizycznych, jakie winien spełniać pracownik. W celu przeprowadzenia badania profilaktycznego od osoby skierowanej na badanie profilaktyczne zbierany jest wywiad chorobowy, celem którego jest zebranie informacji o stanie zdrowia. Osoba leczona z powodu padaczki, zarówno legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, jak również nie posiadająca statusu osoby niepełnosprawnej powinna w trakcie wywiadu poinformować lekarza medycyny pracy zarówno o rodzaju występujących napadów, częstotliwości ich występowania, jak i przyjmowanych lekach. Zatajenie informacji o chorobie może bowiem łączyć się z poważnymi konsekwencjami, gdy u pracownika wystąpi napad padaczkowy na skutek pracy w narażeniu zawodowym.

Podkreślenia wymaga, że badanie profilaktyczne może zostać przeprowadzone jedynie przez lekarza posiadającego specjalizację w dziedzinie medycyny pracy. Trudno zatem przyjąć, iż wskazany specjalista nie posiada odpowiednich kwalifikacji zawodowych i wiadomości specjalnych do rozpoznania u osoby badanej niepełnosprawności intelektualnej w przypadku, gdy w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności nie została ona oznaczona odpowiednim symbolem przyczyny niepełnosprawności.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

Małgorzata Paprota

Dyrektor

Biura Pełnomocnika Rządu

do Spraw Osób Niepełnosprawnych

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

4

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI